

DEBRECZENI FÜGGETLEN UJSÁG

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre K 440.— | Negyed évre K 110.—
Fél évre „ 220.— | Egy hóra „ 50.—

POLITIKAI NAPILAP

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECZEN, PIAC-UTCA 49.
TELEFONSZÁM: Kiadóhivatal és nyomda 18
Szerkesztőség — 10-20

Megalakult az új ellenzék

Szmrecsányi az új párt programjáról

Budapest, jan. 10. A volt keresztény nemzeti egyesülés pártjának azok a képviselő tagjai, a kik legutóbb kiváltak a kormányzópártból, Szmrecsányi György elnöklésével vasárnap délután értekezletet tartottak az Országos Kaszinóban és kimondták, hogy külön csoporttá alakulnak. Az értekezleten résztvettek: Szmrecsányi György, Beniczky Ödön, Windischgrätz Lajos herceg, Lingauer Albin, Tassler Béla, Avarffy Elek és Fangler Béla.

Lingauer Albin előterjesztette az új párt programtervezetét, a mely a királykérdésben a legitimitás álláspontot hangsúlyozza.

Három tagu bizottságot küldtek ki a program részletes kidolgozására.

Szmrecsányi György a következőket mondta az új párt alakításáról:

— Elnökséget nem választunk, csupán Tassler Gézá-t bizzuk meg a klub igazgatásával. Klubhelyiségünk az Országos Kaszinó félmeletén lesz. Alakulásunknak több oldalról bizonyos rejtjelmes tendenciát tulajdonítanak és azt mondják, hogy a nyílt program mögött, melyet rövidesen nyilvánosságra hozunk, van egy titkos program is. Ez nem áll. Programunk széles terjedelmű, kiterjed minden időbeli kérdésre és tulajdonképpen nem más, mint az azóta aktuálissá vált kérdések kiegészítésével a régi keresztény nemzeti egyesülés párti program. Mindenki eszakkozhatik hozzá, aki ezt a programot elfogadja. Ez a válaszom arra a hírre is, amely Andrásyt ezzel alakulással kapcsolta hozzá.

— Annyit még közölhetek, hogy az alkotmányjogi revizióra vonatkozólag programunk konkrét rendelkezéseket fog tartalmazni és a nemzeti független királyság álláspontját hangsúlyozza.

— Most mindnyájan vidékre megyünk és beszámolunk választóinknak, aztán pedig még a nemzetgyűlés összeülése előtt nagygyűlést rendezünk Budapesten.

— Erdély szobrát koszorúzza meg Debrecen városának Vargha Elemér dr. tb. főjegyzőből, Medgyasszay Miklós árvászéki elnökből és Sesztina Jenőből álló küldöttség január 16-án, az irrendenta szobrok leleplezése alkalmából. Ugyanezen a napon minden debreceni templomban alkalmi istentiszteletet tartanak, délelőltől 11 órákor pedig, a szobrok leleplezésének pillanatában megszólalnak az összes harangok és egy félóraig zugva hirdetik az egyetemes magyar akaratot.

A „Temps“ a nyugatmagyarországi kérdésről

Az entente döntése nem zárja ki a megegyezést a magyar-osztrák határról

Páris, jan. 10. A Temps a következőket írja: Néhány közép-európai újság azt a teljesen hamis hírt közölte, hogy a nagykövetek tanácsa eddigi magatartásától eltérően elhatározta, hogy a trianoni szerződés életbeléptetése előtt átadja Ausztriának Nyugat-Magyarország azon részeit, amelyek az említett szerződés értelmében Magyarország részéről átengedendők és Ausztriának itéltek.

Ilyen határozat, amely a trianoni szerződés hatályának elébe vágná, sohasem hozott. A forgalomba hozott hírek mindamellett zavarólag hatottak az Ausztria és Magyarország közt készülőben levő megegyezésre, mert a magyarok a nagykövetek tanácsának állítólagos határozatáért a szomszéd államot teszik felelőssé.

A nagykövetek tanácsa éppen ellenkezőleg a következő határozatot hozta: Mielhelyst a trianoni szerződés életbeléptetése, a magyarok a kérdéses területeket kötele-

zettségük értelmében a szövetséges és társult hatalmak rendelkezésére fogják bocsátani. Ezekután az említett területeket Ausztriának adják át. Az átadás, amelyet a népjog és a nemzetközi igazság alapján hajtanak végre, nem szolgáltathat véleményellérésre okot, hanem kényszerű folyománya a békekötés végrehajtásának, amelynek rendelkezései a szerződés aláírása után vitások többé nem lehetnek és amelyeknek a hatalmak által biztosított végrehajtása az érdekelt feleket nem akadályozhatja meg abban, hogy a határkiigazításokra nézve, amelyeket mindkét fél megfelelőbbnek fog tartani, egymással megegyezzenek.

Azokat a roszakarata híreszteléseket, amelyek csak arra alkalmasak, hogy a két államnak egymáshoz való viszonyát károsan befolyásolják, határozottan meg kell cáfolnunk.

D'Annunzio államfő lesz

Bécs, jan. 10. Párisból jelentik: A Fluméből legutóbb érkezett hírek szerinti d'Annunzio nem szándékozik a várost elhagyni mindaddig, míg az alkotmányozó gyűlésre a vá-

lasztásokat meg nem tartják. Egyes körökben valószínűnek tartják, hogy ez a gyűlés d'Annunzio fogja megválasztani a fiumei állam fejevé.

Ferdinánd bolgár király Magyarországról

„Bizzanak Istenben, feltámad Magyarország“

Budapesti tudósítónk jelenti: Újév napján az Ujpesti Torna Egylet csapata Kóburgba érkezett, hogy az ottani F. C. Kóburg csapalával mérkőzzen. Az első félidő után a klubháza kérték a magyar csapatot és vezetőségét. Ferdinánd volt bolgár király fogadta őket, ezzel a beszéddel:

— Nagyon örülök, hogy ezt a kis magyar társaságot itt üdvözölhetem. Én itt mint száműzött élek, de ezer mértföldön át is érzem és megértem a magyar nemzet rettenetes sorsát, keserves fájdalmát. De bizzanak Istenben, feltámad Magyarország! Ebben a pillanatban kísütött a nap.

— Lám, még az ég is mosolyog örömeiben, hogy itt magyarokat láthat! — mondta a király. — Bár ide telepíthetnélek benneteket, ha már nem élhettek köztetek. De mi van veletek? Mi van odahaza? Telek nagy műveltségű államférfi, nagyon tehetséges. Hegedűs szakértelmében is bízom. Ki a kereskedelmi miniszter?

Amikor megmondták Hegyeshalmi nevét, a király pillanatig keresgélte az emlékezetében.

— Igen, igen, Hegyeshalmi, nagyszerű vasutas. — De hol van Apponyi, Andrassy, Wekerle? Azok miért nem dolgoznak?

A csöppnyi magyar társaság meghatóttan nézett a száműzött királyra. Közben letelt a tízperces félidő, Ferdinánd kezét fogott a magyar fiukkal, akik rohantak a pályára — győzni.

Ezt a kis hangulatos történetet hozták haza németországi kirándulásukból az ujpesti footballisták.

Népszámlálóbiztosok és revizorok figyelmébe

A rossz időjárásra és hiányos világítási viszonyokra való tekintettel a népszámlálás befejezésének időpontja január hó 14-ikében állapították meg oly módon, hogy a számlálóbiztosok legkésőbb e napon tartoznak a népszámlálási anyagot átadni a revizoroknak. A revizorok által átvizsgált anyag beadásának végső napja január hó 15. A községi gyűjtőívet a számlálóbiztosok összegelni, a revizorok pedig az eredményeket újra összegelés által

ellenőrizni tartoznak. A revizorok felhívataknak, hogy — amennyiben még nem tették volna — a hozzájuk beosztott számlálóbiztosok munkájából 50—100 lapot a házigyűjtőikkel együtt Csobán Endre főlevéltárnoknak beadás előtt mutassanak be.

A népszámlálási bizottság.

A párisi konferencia

Páris, január 10. Lloyd George január 18-án indul Londonból Párisba, a szövetséges miniszterelnökök konferenciájára, amely előreláthatólag négy napig fog tartani.

Milotai István és Pröhle Vilmos beszámoltak

Milotay István és Pröhle Vilmos, Debrecen első és második kerületének képviselői a Bikaszálló dísztermében tegnap délelőtt tartották beszámoló beszédüket.

A meghallgatásukra összehívott népgyűlést Tervey Tamás dr. nyitotta meg. Kikelt „egy Orbók Attila nevű képviselő“ ellen. Beszédének mottója ez volt: elégtételt kell szolgáltatni Huberth Ottó főispánnak és Debrecen képviselőinek.

Pröhle Vilmos hosszabb történelmi visszatekintés után a miniszterelnök újvi beszédét méltatta, amely szerinte pompás válasz volt Baltazár Dezsdő újvi zászlóbontására. Kijelentette, hogy igenis van keresztény kurzus s hogy ez a kurzus nem mondott csődöt. A keresztény kurzus alatt van jogrend — mondotta — hűntények természetesen milliós városokban mindig fordulnak elő. Felolvasta a Morning Post polemikáját egy Zsidó örálló című lappal és beszélt a békeszerződés ellen. Kergessétek el, végezte beszédét, azokat, akik rosszul képviselik az eszmét, de az eszmét magát ne ejtsétek el.

Milotay István megokolta, hogy miért ment ellenzékebe: hogy az ellenőrzés keresztény-nemzeti legyen. A debreceni eseményekre vonatkozólag megjegyezte, hogy nem forog veszélyben a debreceni kálvinizmus. Új pártalakítás ma nem jogosult, katolikus főispán nem sérelem, ki kell tartani a keresztény gondolat mellett, fejezte be beszédét.

Tervey Tamás határozati javaslatát fogadta meg el a közgyűlés, amely szerint hódolattal üdvözli a kormányzót, a miniszterelnököt, bizalmát nyilvánítja a város nemzetgyűlési képviselői és Huberth Ottó főispán iránt és intézkedik arról, hogy ezeket az elnökség hozza az illetők tudomására.

Híszek egy Istenben,
Híszek egy Hazában,
Híszek egy isteni örök igazságban,
Híszek Magyarország feltámadásában.

Szabad kereskedelem, pénzügyi program és más aktuális kérdések

Balkányi Kálmán előadása a Kereskedelmi Csarnokban

Balkányi Kálmán, az Omke igazgatója, debreceni tartózkodását felhasználva arra, hogy egyrészt a debreceni kereskedővilágot tájékoztassa a magyar kereskedelmet érintő aktuális kérdésekről, másrészt hogy tájékozzék a debreceni kereskedelem aktuális kívánásairól, a változás előtt álló gazdasági viszonyokat illető felfogásáról és hangulatáról.

Az Omke debreceni csoportjának rendezésében vasárnap délután 3 órakor előadást tartott a Kereskedelmi Csarnokban, amely magyszámban egybegyűlt tagjain kívül vendégül látta ez alkalomra a kereskedelmi- és iparkamara, a Baross-szövetség vezetőségének több tagját is. A gazdasági élet aktuális kérdéseire bátor szóval rávilágító, a viszonyokat széles perspektívából ismertető, egyre fokozódó érdeklődéssel hallgatott előadásról és az ezt követő felszólalásokról alábbi tudósításunk számol be:

Kernhoffer József kir. tanácsos, a Kereskedelmi Csarnok elnöke, szíves szavakkal üdvözölte a Csarnok illusztris vendégét, mire Balkányi Kálmán az üdvözlést megköszönve, a következőket mondotta:

A pénzügyminiszter szombatjai

Mai előadásomtól ne méltóztassék valami közgazdasági tudományos előadást várni. Az új pénzügyminiszter a különböző foglalkozások hivatalos és magánképviseleteit felszólította, hogy minden kategória, a mezőgazdaság, ipar, kereskedelem, pénzügyi képviselői aktuális kívánásaikat és véleményüket vele minden hét szombatján közöljék. Az Omke is kapott felhívást és kötelességünknek tartottuk, hogy ennek a feladatnak ne csak a fővárosi kereskedőkkel való kontaktus alapján feleljünk meg, hanem kereskedő társainkkal is, tekintet nélkül arra, hogy az Omke, vagy más kereskedelmi érdekképviselőbe vannak tömörülve, hogy a velük való szoros érintkezés kapcsán abban a helyzetben lehessünk, hogy a pénzügyminisztert tájékoztathassuk kereskedőink szíve vágyáról, legfontosabb kívánásairól.

Ez az oka annak, hogy ma debreceni kereskedő társainkat, az Omke tagjait, de általában a debreceni kereskedőket is, itt üdvözölhetjük. Szükség van erre azért is, mert ismert okokból még ma is cenzura van, úgy hogy nem vagyunk még ma sem abban a helyzetben, hogy a közgazdasági élet igen nevezetes kérdéseiről írásban tájékoztathassuk a kereskedővilágot. Szükséges tehát, hogy élőszóval cseréljük ki nézeteinket, nehogy úgy járjunk, mint velünk együtt a Baross-szövetség képviselőivel is történt nemrégiben, hogy amikor az árucicserélés rendkívül fontos kérdését, a szövetkezetek tuzásba vitt állami támogatását vitatás tárgyává tettük, akkor a Baross-szövetség lapjában, a miénkben is, csak nagy fehér foltok tárogltak.

Egy táborban a magyar kereskedők.

A szövetkezetek kérdése ugyanis — és ez a legmegnyugtatóbb jelenség ebben a rossz világban — a szövetkezetek tuzásba vitt állami támogatásának kérdése lett az a platform, amelyen meg tudunk tökéletesen egyezni azokkal a kereskedő társainkkal, akikről még ezelőtt egy évvel azt hittük, hogy faji, felekezeti és egyéb kérdések igen épen magas választó falat emelnek közöttük. A szövetkezetek tuzott állami támogatása következtében Budapestén nincs többé különbség Omke-felfogás és Baross-szövetségi felfogás között, a mi gyűléseinkben épügy megjelennek a Baross-szövetség tagjai, mint mi az ő gyűléseiken. Mert közös veszedelem réme fenyeget, az a veszedelem, amelyet egy francia tudós még a német veszedelemnél is nagyobb veszedelemnek tart, az állami beavatkozás veszedelme, amely a gazdasági kibontakozásnak ugylátszik minden országban utjában áll. Az a tuzásba vitt állami támogatás, amely lehetővé teszi, hogy a gabonakereskedelem a maga legitím tevékenységét egyáltalában nem tudja kifejteni, amelynek folytán a gyapjúkereskedelem egy nyilvánosan szövetkezett, de lényegileg állami részvénytársaság kezébe került. A különböző foglalkozási ágak egész sorozatát felszívni próbálja az az óriási szervezet, amely a Schöberl-ágyak mintájára nappal szék, éjjel ágy, kifelé részvénytársaság, befelé szövetkezet és amely a kereskedői tevékenységet, de minden közgazdasági tevékenységet béklyóba szorít. — Ezt azért említettem fel, mert rá akartam mutatni, hogy ezen a ponton tökéletes a megértés minden csoporthoz tartozó kereskedő között az országban.

A szövetkezeti rendszer.

A közvélemény elől elkönfiskált cikkekre gondolva, az a groteszk helyzet áll elő, hogy többé nem lehet javaslatokat tenni arra vonatkozólag, hogy a fát hogyan osszák szét, mert a cenzura beavatkozik, hogy a gyapjút, a gabonát hogyan gyűjtsek, hogyan osszák szét, hogy nem ez a legkivánatosabb dolog, hogy az ország éllelmiszerének feladatát az Aruforgalmi és a köréje tömörült nagy érdekeltség, amelyek Stern Samu név alatt szoktunk körülírni, töltsék be és lássa el. Ma odáig jutottunk, a háboru kitörése utáni hatodik évben, hogy ezek a nagy emberek a hadvezérek, a legfőbb potentátok sorába emelkedtek, hogy mindenről szabad véleményt mondani ebben az országban, de Stern Samuról nem. Itt is teljesen megértjük egymást a Baross-szövetséggel és a más csoportokba tartozó kereskedőkkel. Amint mi nem tudjuk belátni, hogy azért kellett egy keresztény-nemzeti megújulásnak jönnie, hogy a szövetkezetek egyeduralomhoz jussanak, úgy nem tudják a többiek sem megérteni, hogy cenzura védelme alatt a közellátás lebonyolítását a Stern Samuk lássák el.

A zárolási rendelet

Itt vizsgálat tárgyává kell tenem Hegedüs Loránt programját. Ha ennek nem a szavait, hanem az első kézzel fogható jelét tekintjük, a zárolási rendeletet, akkor meg kell állapítani, hogy ez a program a kereskedőkre egy igen

kemény ütést mért. Mert azzal teljesen tisztában vagyunk, hogy a zárolás alá eső betétek csak igen kis mértékben tekinthetők a nagybirtokosok pénzének, parasztpénz benne abszolúte nem szerepel, hanem tulngyomó részben a kereskedők pénze. És ha visszagondolunk arra a fogadtatásra, melyben a zárolási rendelet főleg a fővárosban részessült, akkor nem tagadhatjuk, hogy nagyon nagy megrökönyödést támasztott, mert igazságosnak és arányosnak ezt a 20 százalékos zárolást a pesti kereskedők egyáltalában nem tartották és azt hiszem, Debrecenben is igen súlyosan érezték meg ezt a rendelkezést.

Az Omke a rendelet kapcsán olyan intézkedések megvalósítását kívánta, amelyek az igazságnak feltétlenül megfelelnek. Elsősorbanis a rendelet nem intézkedik arról, hogy kompenzáció történhesék a kereskedőnek, vagy a betéttel rendelkező félnek különböző bankoknál levő folyószámlái között. A pénzügyminiszter azt a jogi ellenvetést vetette föl, hogy kompenzáció csak ugyanazon adósnak és hitelezőnek a követelése és adósságai közt lehetséges. Itt azonban nem a jogi formula a fontos, hogy megállapítsák, kinek milyen a vagyoni ereje és itt mégis csak az irányadó, hogy ha valaki egyik banknál tartozik, a másiknál követel, csak a különbözet után lehet az igazság minimális kívánalmait szerint a levonást eszközölni. Másodsorban nincs meg a kompenzáció lehetősége a kereskedőnek magán- és cégbeli folyószámlái között, hanem megtörténhetik, hogy a kereskedő felvesz egy folyószámla-hitelt, annak egy részét mindjárt saját számlájára helyezi el és — nagyon igazságtalanul — ebből a számlából leütnek 20 százalékot, tekintet nélkül arra, hogy ennél nagyobb összeggel tartozik.

Ha a zárolási rendeletnek is megvannak a magagyenge oldalai, még nagyobb mértékben fennforog ez, ha végigmegyünk Hegedüs programjának egyes intézkedéseiben, amelyek olyan súlyos intézkedéseket tartalmaznak a kereskedők tekintetében, amelyeknek paralel intézkedések a többi gazdasági osztályoknál nem felelnek meg.

A vagyonváltság

A kereskedői vagyonnak, elsősorban a részvénytársaságoktól bekövetelt 15 százalékra vonatkozólag, gyors és közvetlen megadótatása a legrövidebb időn belül bekövetkezik és akármennyire bizalommal nézzük is Hegedüs Loránt működését, egészen kétségtelen, hogy az a junktim, amelyet a tőzsdén tartott beszédében megígért s amely szerint az esetben, ha őszig nem tudja a földbirtokot megadóztatni, akkor visszafizeti a kereskedő osztálytól eddig előre beszédt adót, — valami gyakorlati eredménnyel nem igen fog járni, mert olyan pénzügyminiszter, aki a már egyszer beszédt adót visszafizetné, a világon még nem volt és minden szimpátiánk mellett sem lehet feltételezni, hogy Hegedüs lenne az első.

Ha azonban mindezeket a homályos és árnyékos oldalait a pénzügyi expozéknak tekintetbe vesszük, mindamellett a mi kereskedői felfogásunk szerint, dacára annak, hogy a program a kereskedők számára nem sokat nyújt, egy nagy előnye kétségbevonhatatlan és ez a szabad forgalom helyreállításának kormányprogrammá tétele, amely kereskedői megítélés szerint minden pénzbéli áldozatot megér.

A szabad forgalom

Az a körülmény, hogy Hegedüs — amint mondta — nem a székelt akarja megadóztatni, hanem adófizetésre képessé akarja tenni az asztalost, az a körülmény, hogy a fundus instruktusál egyenlőrangúvá teszi a kereskedői áruraktárakat — bár ezt még törvényjavaslatban leszögezve nem láttuk — mindennel felérő előnyöket biztosít a kereskedői osztálynak, hozzávéve azt is, hogy fel akarja bomlasztani az Aruforgalmi szövetkezeteket s a szövetkezeti név alatt működő nagy részvénytársaságokat és azok állami monopóliumait. Ha ezek bekövetkeznek, akkor a kereskedő osztály szívesen eltüri, hogy neki hamarabb kell az adóját lefizetni és talán a vagyonváltság lerovásánál is hátrányosabb helyzetbe kerül. A szabadforgalom helyreállítása, mint pénzügyminiszteri kardinalis program az, ami esetleg kárpótolhat bennünket az expozé egyéb sanyargatásaiért.

Az ország vagyonának kezelése

Az azonban, tisztelt uraim, az országos rekonstrukció és konszolidáció kérdésével foglalkozva, nem is az a leglényegesebb, hogy milliókban, sőt — mai viszonyok szerint — milliárdokban kifejezve annyi ez, amennyit de facto a pénzügyminiszter programja szerint fizetnünk kell, ha az áruraktárak adómentesek lesznek és csak egyéb vagyonunk után fog kelleni adót fizetni, hanem annak a konszolidációnak a leglényegesebb előfeltétele, hogy milyen célokra fog használtatni az a pénz, amelyet a pénzügyminiszter tüzzel-vassal behajt és be kell hajtania.

E tekintetben a konszolidáció utjához nem tartjuk üdvösnek azt, amit a pénzügyminiszter elődei és a velük együtt működött korábbi közgazdasági miniszterek megjelöltek. Konkrét és világos példákkal fogom ezt illusztrálni, a Heller-üggyel és a Biedermann-üggyel.

A Heller-ügy

A háboru alatt a katonaság igen nagy mennyiségű gépet vásárolt. Ezekre többé szükség nincs, vissza akarja tehát adni a forgalomnak. Hogyan történjék ez? Kétféle megoldás képzelhető. Az egyik a kereskedői, hogy összehívják a legitím gépkereskedőket és megkérdik, ki ad többet érte. Ez a kereskedői felfogása az ügynek. Mi azonban vagyunk olyan objektívek, hogy azt mondjuk, hogy istenem, ma kiscgazdavidág van, elképzelhető, hogy nem a legitím kereskedőknek adják oda, hanem szövetkezeteknek, hadd osszák el tagjaik között a nagyszámu és nagyértékű gépet, mert itt nincs szükség a fölösleges kereskedői közvetítésre. Ez még mindig tisztességes elfogadható álláspont, mint-hogy mi nem is vagyunk mindenáron való ellenségei a szövetkezeteknek.

Egyik álláspont sem győzött. Ezeket a gépeket odaadták egy Heller nevű ócskavaskereskedőnek az Üllői-ut végén, aki most más láncosoknak adja tovább és így az állam klasszikus példáját adta, hogy kell lánckereskedelmet folytatni. Ezt nem tudom összhangba hozni a mai korszak magasztos elveivel. Hiába fogjuk mi a pénzt a legkínosabb erőfeszítéssel is felhajtani, hiába fogjuk a konszolidációt fokozott adóbefizetéssel szolgálni, ha a pénz felhasználásánál ilyen módszerrel járunk el.

Szabad kereskedelem, pénzügyi program és más aktualis kérdések

Balkányi Kálmán előadása a Kereskedelmi Csarnokban

Balkányi Kálmán, az Omke igazgatója, debreceni tartózkodását felhasználva arra, hogy egyrészt a debreczeni kereskedővilágot tájékoztassa a magyar kereskedelmet érintő aktualis kérdésekről, másrészt hogy tájékozzék a debreceni kereskedelem aktualis kívánásairól, a változás előtt álló közgazdasági viszonyokat illető felfogásáról és hangulatáról.

Az Omke debreceni csoportjának rendezésében vasárnap délután 3 órakor előadást tartott a Kereskedelmi Csarnokban, amely magyszámban egybegyűlt tagjain kívül vendégül látta ez alkalomra a kereskedelmi- és iparkamara, a Baross-szövetség vezetőségének több tagját is. A közgazdasági élet aktualis kérdéseire bátor szóval rávilágító, a viszonyokat széles perspektívából ismertető, egyre fokozódó érdeklődéssel hallgatott előadásról és az ezt követő felszólalásokról alábbi tudósításunk számol be:

Kernhoffer József kir. tanácsos, a Kereskedelmi Csarnok elnöke, szíves szavakkal üdvözölte a Csarnok illusztris vendégét, mire Balkányi Kálmán az üdvözlést megköszönve, a következőket mondta:

A pénzügyminiszter szombatjai

Mai előadásomtól ne méltóztassék valami közgazdasági tudományos előadást várni. Az új pénzügyminiszter a különböző foglalkozások hivatalos és magánképviselőit felszólította, hogy minden kategória, a mezőgazdaság, ipar, kereskedelem, pénzügyi képviselői aktualis kívánásaikat és véleményüket vele minden hét szombatján közöljék. Az Omke is kapott felhívást és kötelességünknek tartottuk, hogy ennek a feladatnak ne csak a fővárosi kereskedőkkel való kontaktus alapján feleljünk meg, hanem kereszünk az érintkezést vidéki kereskedő társainkkal is, tekintet nélkül arra, hogy az Omke, vagy más kereskedelmi érdekképviselőbe vannak tömörülve, hogy a velük való szoros érintkezés kapcsán abban a helyzetben lehessünk, hogy a pénzügyminisztert tájékoztathassuk kereskedőink szíve vágárról, legfontosabb kívánásairól.

Ez az oka annak, hogy ma debreczeni kereskedő társainkat, az Omke tagjait, de általában a debreczeni kereskedőket is, itt üdvözölhetjük. Szükség van erre azért is, mert ismert okokból még ma is cenzura van, úgy hogy nem vagyunk még ma sem abban a helyzetben, hogy a közgazdasági élet igen nevezetes kérdéseiről irásban tájékoztathassuk a kereskedővilágot. Szükséges tehát, hogy élőszóval cseréljük ki nézeteinket, nehogy úgy járjunk, mint velünk együtt a Baross-szövetség képviselőivel is történt nemrégiben, hogy amikor az árukereskedés rendkívül fontos kérdését, a szövetkezetek tulásba vitt állami támogatását vitatás tárgyává tettük, akkor a Baross-szövetség lapjában, a mienkben is, csak nagy fehér foltok tárogáltak.

Egy táborban a magyar kereskedők.

A szövetkezetek kérdése ugyanis — és ez a legmegnyugtatóbb jelenség ebben a rossz világban — a szövetkezetek tulásba vitt állami támogatásának kérdése lett az a platform, amelyen meg tudunk tölketlenül egyezni azokkal a kereskedő társainkkal, akikről még ezelőtt egy évvel azt hittük, hogy foji, felekezeti és egyéb kérdések igen épen magas választó falat emelnek köztünk. A szövetkezetek tulásba vitt állami támogatása következtében Budapesten nincs többé különbség Omke-felfogás és Baross-szövetségi felfogás között, a mi gyűléseinkben épen meg jelennek a Baross-szövetség tagjai, mint mi az ő gyűléseiken. Mert közös veszedelem réme fenyeget, az a veszedelem, amelyet egy francia tudós még a német veszedelemnél is nagyobb veszedelemnek tart, az állami beavatkozás veszedelme, amely a gazdasági kibontakozásnak ugylátszik minden országban utjában áll. Az a tulásba vitt állami támogatás, amely lehetővé teszi, hogy a gabonakereskedelem a maga legitim tevékenységét egyáltalában nem tudja kifejteni, amelynek folytán a gyapjúkereskedelem egy nyilvánosan szövetkezett, de lényegileg állami részvénytársaság kezébe került. A különböző foglalkozási ágak egész sorozatát felszíni próbálja az az óriási szervezet, amely a Schöberl-ágak mintájára nappal szék, éjjel ágy, kifelé részvénytársaság, befelé szövetkezet és amely a kereskedői tevékenységet, de minden közgazdasági tevékenységet béklyóba szorit. — Ezt azért emlitettem fel, mert rá akartam mutatni, hogy ezen a ponton tökéletes a megértés minden csoporthoz tartozó kereskedő között az országban.

A szövetkezeti rendszer.

A közvélemény elől elkönfiskált cikkekre gondolva, az a groteszk helyzet áll elő, hogy többé nem lehet javaslatokat tenni arra vonatkozólag, hogy a fát hogyan osszák szét, mert a cenzura beavatkozik, hogy a gyapjút, a gabonát hogyan gyűjtsek, hogyan osszák szét, hogy nem ez a legkívánatosabb dolog, hogy az ország éllelmiszereinek feladatát az Aruforgalmi és a köréje tömörült nagy érdekelt-ség, amelyek Stern Samu név alatt szoktunk körülírni, töltse be és lássa el. Ma odáig jutottunk, a háboru kitörése utáni hatodik évben, hogy ezek a nagy emberek a hadvezérek, a legfőbb potentátok sorába emelkedtek, hogy mindenről szabad véleményt mondani ebben az országban, de Stern Samuról nem. Itt is teljesen megértjük egymást a Baross-szövetséggel és a más csoportokba tartozó kereskedőkkel. Amint mi nem tudjuk belátni, hogy azért kellett egy keresztény-nemzeti megújulásnak jönnie, hogy a szövetkezetek egyeduralomhoz jussanak, úgy nem tudják a többiek sem megérteni, hogy cenzura védelme alatt a közellátás lebonyolítását a Stern Samuk lássák el.

A zárolási rendelet

Itt vizsgálat tárgyává kell tenem Hegedüs Loránt programját. Ha ennek nem a szavait, hanem az első kézzel fogható jelét tekintjük, a zárolási rendeletet, akkor meg kell állapítani, hogy ez a program a kereskedőkre egy igen

kemény ütést mért. Mert azzal teljesen tisztában vagyunk, hogy a zárolás alá eső belételek csak igen kis mértékben tekinthetők a nagybirtokosok pénzének, parasztpénz benne abszolút nem szerepel, hanem tulnyomó részben a kereskedők pénze. És ha visszagondolunk arra a fogadtatásra, melyben a zárolási rendelet főleg a fővárosban részeseült, akkor nem tagadhatjuk, hogy nagyon nagy megrökönyödést támasztott, mert igazságosnak és arányosnak ezt a 20 százalékos zárolást a pesti kereskedők egyáltalában nem tartották és azt hiszem, Debrecenben is igen súlyosan érezték meg ezt a rendelkezést.

Az Omke a rendelet kapcsán olyan intézkedések megvalósítását kívánta, amelyek az igazságnak feltétlenül megfelelnek. Elsősorbanis a rendelet nem intézkedik arról, hogy kompenzáls történessék a kereskedőnek, vagy a betéttel rendelkező félnek különböző bankoknál levő folyószámlái között. A pénzügyminiszter azt a jogi ellenvetést vetette föl, hogy kompenzáls csak ugyanazon adósnak és hitelezőnek a követelesei és adósságai közt lehetséges. Itt azonban nem a jogi formula a fontos, hogy megállapítsák, kinek milyen a vagyoni ereje és itt mégis csak az irányadó, hogy ha valaki egyik banknál tartozik, a másiknál követel, csak a különbözet után lehet az igazság minimális kívánalmait szerint a levonást eszközölni. Másodsorban nuncs meg a kompenzáció lehetőségét a kereskedőnek magán- és cégbeli folyószámlái között, hanem megtörténhetik, hogy a kereskedő felvesz egy folyószámla-hitelt, annak egyrészt mindjárt saját számlájára helyezi el és — nagyon igazságtalanul — ebből a számlából leütnek 20 százalékot, tekintet nélkül arra, hogy ennél nagyobb összeggel tartozik.

Ha a zárolási rendeletnek is megvannak a maga gyenge oldalai, még nagyobb mértékben fennforog ez, ha végigmegyünk Hegedüs programjának egyes intézkedéseiben, amelyek olyan súlyos intézkedéseket tartalmaznak a kereskedők tekintetében, amelyeknek paralel intézkedések a többi gazdasági osztályoknál nem felelnek meg.

A vagyonsváltás

A kereskedői vagyonnak, elsősorban a részvénytársaságoktól bekövetelt 15 százalékra vonatkozólag, gyors és közvetlen megadóztatása a legrovidebb időn belül bekövetkezik és akármennyire bizalommal nézzük is Hegedüs Loránt működését, egészen kétségtelen, hogy az a junktim, amelyet a tőzsdén tartott beszédében megígért s amely szerint az esetben, ha őszig nem tudja a földbirtokot megadóztatni, akkor visszafizeti a kereskedő osztálytól eddig előre beszédelt adót, — valami gyakorlati eredménnyel nem igen fog járni, mert olyan pénzügyminiszter, aki a már egyszer beszédelt adót visszafizetné, a világban még nem volt és minden szimpátiánk mellett sem lehet feltételezni, hogy Hegedüs lenne az első.

Ha azonban mindezeket a homályos és árnyékos oldalait a pénzügyi expozéknak tekintetbe vesszük, mindamellett a mi kereskedői felfogásunk szerint, dacára annak, hogy a program a kereskedők számára nem sokat nyújt, egy nagy előnye kétségbevonhatatlan és ez a szabad forgalom helyreállításának kormányprogrammá tétele, amely kereskedői megítés szerint minden pénzbéli áldozatot megér.

A szabad forgalom

Az a körülmény, hogy Hegedüs — amint mondta — nem a széket akarja megadóztatni, hanem adófizetésre képessé akarja tenni az asztalost, az a körülmény, hogy a fundus instruktussal egyenlőrangúvá teszi a kereskedői áruaktárákat — bár ezt még törvényjavaslatban leszögezve nem láttuk — mindennel felérő előnyöket biztosít a kereskedői osztálynak, hozzávéve azt is, hogy fel akarja bomlasztani az Aruforgalmi szövetkezeteket s a szövetkezeti név alatt működő nagy részvénytársaságokat és azok állami monopóliumait. Ha ezek bekövetkeznek, akkor a kereskedő osztály szívesen eltűri, hogy neki hamarabb kell az adóját lefizetni és talán a vagyonsváltás lerovásánál is hátrányosabb helyzetbe kerül. A szabadforgalom helyreállítása, mint pénzügyminiszteri kardinális program az, ami esetleg kárpótolhat beannunket az expozé egyéb sanyargatásaiért.

Az ország vagyonaának kezelése

Azonban, tisztelt uraim, az országos rekonstrukció és konszolidáció kérdéseivel foglalkozva, nem is az a leglényegesebb, hogy milliókban, sőt — mai viszonyok szerint — milliárdokban kifejezve annyi ez, amennyit de facto a pénzügyminiszter programja szerint fizetünk kell, ha az áruaktárák adómentesek lesznek és csak egyéb vagyonunk után fog kelleni adót fizetni, hanem annak a konszolidációnak a leglényegesebb előfeltétele, hogy milyen célokra fog használtatni az a pénz, amelyet a pénzügyminiszter tüzzel-vassal behajt és be kell hajtania.

E tekintetben a konszolidáció utjához nem tartjuk üdvösnök azt, amit a pénzügyminiszter elődei és a velük együtt működött korábbi közgazdasági miniszterek megjelöltek. Konkrét és világos példákkal fogom ezt illusztrálni, a Heller-üggyel és a Biedermann-üggyel.

A Heller-ügy

A háboru alatt a katonaság igen nagy mennyiségű gépet vásárolt. Ezekre többé szükség nincs, vissza akarja tehát adni a forgalomnak. Hogyan történjék ez? Kétféle megoldás képzelhető. Az egyik a kereskedői, hogy összehívják a legitim gépkereskedőket és megkérdik, ki ad többet érte. Ez a kereskedői felfogása az úgynek. Mi azonban vagyunk olyan objektívek, hogy azt mondjuk, hogy istenem, ma kigazdavidág van, elképzelhető, hogy nem a legitim kereskedőknek adják oda, hanem szövetkezeteknek, hadd osszák el tagjaik között a nagyszámú és nagyértékű gépet, mert itt nincs szükség a fölösleges kereskedői közvetítésre. Ez még mindig tisztességes elfogadható álláspont, mint-hogy mi nem is vagyunk mindenáron való ellenségei a szövetkezeteknek.

Egyik álláspont sem győzött. Ezeket a gépeket odaadták egy Heller nevű ócskavakereskedőnek az Üllői-ut végén, aki most más láncosoknak adja tovább és így az állam klasszikus példáját adta, hogy kell lánckereskedelmet folytatni. Ezt nem tudom összhangba hozni a mai korszak magasztos elveivel. Hiába fogjuk mi a pénzt a legkínosabb erőfeszítéssel is felhajtani, hiába fogjuk a konszolidációt fokozott adóbefizetéssel szolgálni, ha a pénz felhasználásánál ilyen módszerrel járunk el.

A Briedermann-ügy

Olvastuk, hogy megalakult egy nagy konzern, *Otto Wolff konzernje*, amely Bécsben hercegeket, bankárokat, volt minisztereket foglal magában. Még az is hozzá volt téve, hogy legközelebb Budapesten is létrejön egy hasonló konzern. Nem lehetett megérteni, mit akar ez jelenteni, de látszott, hogy reklámizé van és soronként ennyi, meg ennyi ezer koronába került. Nemsokára azonban elolvastuk a *Frankfurter Zeitung*-ot, amely a *Kölnische Zeitung*-ra hivatkozva megemlítette, hogy *Otto Wolff vasnagykereskedő Kölnben megbízást kapott a magyar államtól, hogy 200 millió márká értékben különböző vasuti felszereléseket szállítson*. Ez most összeállt egy bécsi céggel és *Biedermann et Compagny* Budapesten és vállalkoznak a szállításra.

Megint odajutottunk a keresztény és nemzeti korszakban, hogy egy ilyen különben jóhangzású név közreműködésével másfél milliárd értékben kiadnak vasuti anyagokat a közszállítási szabályok legbrutálisabb semmibevevésével egy cégnek. Ilyen körülmények között hiába dolgozik *Hegedűs Loránt* adócsavarja, mert itt konszolidáció, az ország ujjaépítése tökéletes lehetetlenség.

Mert három kérdés vetődik itt fel. Az egyik az, hogy nem lehetett volna-e olcsóbban megkapni ezt a horribilis megrendelést, ha minden kicsinyes féltékenységek, félekezeti és egyéb motívumok sübvetésével megkérdőzték a szakmával foglalkozó régi tekintélyes és becsülettel működő újabb cégeket, hajlandók-e a szállítást lebonyolítani. Hátha legalább is olyan olcsó ajánlatokat lehetett volna kapni, mintha egy cégnek adnak a közszállítási szabályzatnak meg nem felelő módon másfél milliárdos megrendelést.

A másik kérdés az ipar szempontja. Ha ezt a másfél milliárdot odaadják, még ha talán tulifizetik is, az iparosoknak, a „leistungfáhiig” magyar iparnak, az a munkabér itt marad az országban, az a magyar iparnak a helyreállítására, munkája megkezdésére lenne alkalmas és mégis ennek az iparnak a kutyabevetésével kiadják külföldre ezeket a megrendeléseket.

A harmadik kérdés a magyar közvetítő kérdése és ehhez nem akarok kommentárokat fűzni, de azt a kérdést mindenestre fel lehet vetni, hogy nincs más magyar közvetítő, mint épen az a cég, amely a háboru utolsó idejéig egyáltalában nem volt ismeretes Budapesten, mint valami nagyon tökéletes cég.

Nem akartam elméleti kérdéseket felvetni, csak két konkrét esettel akartam megvilágítani, hogy itt részintézkedések nem szolgálják a kibontakozás és gazdasági helyreállítás munkáját, itt feltétlenül szükséges, hogy a pénzügyminiszter által joggal és helyesen megszorított adócsavart kiegészítse egy okos és helyes, takarékos és nem szavakkal takarékoskodó gazdasági politika, amely lehetővé teszi, hogy minden közgazdasági téren szerepet játszó egyén a maga rendes kerékvágásában okos és munkás szerepet játsszék.

A gazdasági irredenta

Itt eljutottunk oda, ami Önök előtt is ismeretes, *Ipolyi-Kelber* államtitkár vitájához *Sándor Pállal*, az *Omke* elnökével. Az aruforgalmi- és általában a nagyszövetkezeti központoknak az a főargumentumuk, hogy munkásságukra szükség van, hogy a menekült tisztviselőket és olyan elemeket nagy rétegeket, amelyek eddig közgazdasággal nem foglalkoztak, a szö-

vetkezettek égisze alatt bevezessenek a közgazdasági életbe. Mindenesre nagyon megvesztegető argumentum, de megint teljesen egyet kell értenünk e tekintetben a *Baross-szövetség* vezetőségének a felfogásával, amely abban a határozatban nyert kifejezést, hogy ez is tökéletesen célját létesztett és helytelen argumentum, mert ha teljes joggal a menekültek kérdését a közgazdaság legfontosabb kérdéseként fogjuk is fel, akkor is oda kell kilyukadnunk, hogy a lekapcsolt országrészekkel való érintkezés szolgálatában nem az áll, hogy itt az országban egy ilyen centrum legyen, amely Románia, Jugoszlávia és Csehország egy-egy központi intézményével nagy üzleteket kössön és bonyolítson le, hanem az szükséges, hogy itt is, ott is ezer és ezer munkás kereskedő egymással kapcsolatba jusson. A komoly irredentát, amely mindnyájunknak és elsősorban a kereskedő osztálynak legbecsületesebb és legfontosabb érdeke, leghőbb vágya, nem lehet szolgálni azzal, ha itt is, ott is egy-egy nagy központi organizáció kerül kapcsolatba, hanem azzal a kapcsolattal, amelyet a szabad gazdasági élet szabad és munkás gazdasági faktori sajtó iniciatívájukból kezdenek.

Bánffy és Take Jonescu

Önkéntelenül eszembe jut az az esetem, amikor nyolc-kilenc év előtti egy nagy lap megbízásából először jártam Bukarestben és beszéltem *Take Jonescuval*, aki abban az időben is már miniszterviselt ember volt és nagy befolyást gyakorolt a román közgazdasági életre és politikára is, mint a konzervatív-demokrata párt vezére. *Take Jonescu* elbeszélte akkor egy beszélgetés *Bánffy Dezsővel*. Elmondta, hogy fentjárt a miniszterelnöki palotában a kiállítás idején és nagyon jellemzően adta elő beszélgetését a volt nagy szoviszta miniszterelnökkel. A beszélgetés során, amikor *Bánffy* kifejtette, hogy mik az ő magyarosító tervai Erdélyben, *Take Jonescu* — saját előadása szerint — kifakadt és azt mondta:

— Fel akarja Ön falni az összes románokat Erdélyben?
Erre *Bánffy* ránézett, összeráncolta a szemöldökét és azt mondta:

— Igen, fel akarom őket falni, de nem tudom!

A beszélgetés ezután másra fordult és egyszer, egy negyedóra múlva *Bánffy* fordult *Take Jonescuhoz* és azt mondta neki:

— Mondja! El akarja Ön venni *Transylvaniát*?

Erre *Take Jonescu*, visszaemlékezve a beszélgetés elejére, így felelt:

— Igen, uram, de nem tudom! Tisztelt uraim! Azt hiszem, hogy amikor a sors tragikus fordulatából odajutottunk, hogy fordított helyzet állt elő, mi is joggal kérdezzük az Erdélyben időlegesen hatalomhoz jutott románoktól: Fel akarjátok falni az összes magyarokat Erdélyben? És erre ők sem adhatnak más választ, mint hogy ha akarnak, sem képesek rá!

De tisztelt uraim, a lekapcsolt területek magyarságának közgazdasági megmentéséhez szükséges az is, hogy idebent egy okos, vonzó közgazdasági politika folyjék és ennek előfeltétele a szabadforgalom tökéletes helyreállítása, az iniciatíva tökéletes alkalmazása. Ez többé nemcsak pénzügyi kérdés, nemcsak gazdasági kérdés, ez a legszentebb nemzeti kérdés, a nemzet életkérdése is.

És itt jutottam el oda, amire befejezésül rámutatni kívánok

hogy szükséges, hogy a lekapcsolt országrészekkel, ahol annyi magyar lakik és folytat üzletet, okos kereskedelmi szerződések kötésével helyreállítsuk a gazdasági érintkezés lehetőségének előfeltételeit. E tekintetben az *Omke* a maga előterjesztéseit megtette és különösen kifejtette ezeknek a szükségességét az Ausztriával való gazdasági érintkezés tekintetében és ha a nemzeti közvélemény felzudulása *Nyugat-Magyarország* kérdése miatt, amely közvéleményhez a kereskedő osztály érzése is csatlakoznak, ez halasztást szenved is, de nem változtat azon a tényen, hogy a lekapcsolt országrészekkel való gazdasági érintkezés helyreállítása legvilágosabb érdekünk és a többi lekapcsolt országrészek tekintetében a kereskedelmi szerződések megkötésére a legsürgősebben fel kell venni a tárgyalásokat.

Tisztelt uraim! Jelezve azokat a kérdéseket, amelyek bennünket a legsürgősebben foglalkoztatnak, nem kívánom az urak türelmét hosszabb ideig igénybe venni, hanem kérem, hogy méltóztassék egyes kérdésekkel, amelyeknek a megvilágítását szükségesnek tartják, hozzám fordulni és én, amennyire képes vagyok, közvetlenül válaszolni fogok. Nagy szívtetek arra, hogy méltóztassék tájékoztatni azokról a legsürgősebb feladatokról, amelyeknek a pénzügyminiszter elé való terjesztését a debreceni kereskedelem szükségesnek találja.

Hosszantartó lelkes tapssal hallálta meg a feszülten figyelő hallgatóság a lebilincselő előadást, majd

A debreceni vámhivatal és az interurbán-telefon

Békés Lajos sorolta fel a debreceni kereskedők több súlyos panaszát. Az egyik az, hogy bár *Debrecenben* vámhivatal van, mégis helek óta jekszik a budapesti vámhivatalban 60,000 csomag, amelynek ára is megváltozott azóta a valuták hullámzása miatt, meg is dézsmálhatták azóta, a debreceni kereskedők pedig a karácsonyi és újévi vásárra nem voltak e miatt aruval ellátva, ami miatt a közönség is károsodott. Szükséges, hogy a debreceni csomagokat *Debrecenben* vámolják el.

A másik nehézség az interurbán-telefon. A debreceni kereskedők nem érintkezhetnek telefonon *Budapesttel*, jóllehet a vasuti forgalom is korlátozva van, sőt ha *Budapestről* hívják fel őket, a budapesti központ kapcsol, de a debreceni nem.

Jakovovits József dr. részleteken ismerteti a telefonműzériákat, majd

Radó Rezső dr. kamarai titkár közli, hogy a kamara már sikeresen intervenált a debreceni elvámolás kérdésében, az interurbán-telefont illetően pedig elérte, hogy a debreceni postai igazgatóság előterjesztést tett az interurbán-forgalom teljes szabadságának helyreállítására iránt. A katonaság is kijelentette, hogy maga örülne a legjobban a mai korlátozó rendelkezések megszüntetésének, e tekintetben azonban a kereskedelmi és pénzügyi kormányknak kellene intervenálnia a honvédelmi miniszternél.

A háboru előtti adósságok

Balkányi Kálmán újabb felszólalásában kijelentette, hogy a felsorolt panaszokat már a legközelebbi pénzügyi értekezleten *Hegedűs Loránt* elé terjeszti és hiszi, hogy a pénzügyminiszter ezeknek az orvoslását ki is fogja hárcolni.

Egyben válaszol *Békés Lajosnak* egy hozzá intézett levelére, amely a háboru előtti adósságok

törlesztésének közérdekű kérdésére vonatkozott. *Franciaországgal* e tekintetben az a megegyezés jött létre, hogy a háboru előtti adósságait öt, indokolt esetben hét év alatt törlesztheti le a magyar kereskedő. Az osztrákok, akik e kérdés tisztázására nem jogászok, hanem egyszerű embereknek öltözött sűrű embereket küldtek ki, jobb eredményt értek el, mert megbízottjaik kísérték, hogy az osztrák kereskedők tíz év alatt törleszthetik le adósságaikat.

Egyben jelzi, hogy mivel az *Omke* nagy súlyt helyez *Debrecenre*, mert nemcsak *Budapestem* akar informálódni, hanem az ország minden jelentékeny centrumában, a jövőben is le fog jönni ilyen előadások tartására és az aktuális kérdések megbeszélésére.

Kernhoffer József kir. tanácsos a hallgatóság zúgó tapsai közepette mondott ezután köszönetet *Balkányi Kálmánnak* az értékes előadásért.

Francia kapitány ajándéka a debreceni egyetemnek

A helybeli entente-misszió főnöke, *G. de Lassus* francia kapitány, a becsületrend lovagja, a debreceni tudományegyetem könyvtárának igen értékes könyveket ajánlott fel ajándékol. A könyvek túlnyomó részben a világháboruval foglalkoznak és ezt a korszakalkotó eseményt francia megvilágításban ismeretik.

Nagyon szép gondolat az adományozótól, hogy épen az egyetemre gondolt s ennek szakemberei részére kíván alkalmat nyújtani a tárgyilagos ítélet megalkotásához. De az ajándék értékét még fokozzák a kísérő levél meleg szavai, melyek telve vannak a magyar nemzet iránt érzett rokonérzessel és részvétellel. Sajnálatlaltal állapítja meg, hogy a rideg értelem még a sziv legnemesebb érzelmeit is képes hátterbe szorítani. Azonban éppen a kedves ajándék és a meleg kísérő szavak bizonyítják, hogy a sziv nemesebb érzelmei a leg-erősebb, az állandó építő hatalom ebben a világban.

Bátoró oláh katonaszökevény**A visszatoloncolás elől is megszökött**

Pár hét előtt a demarkációs vonalon keresztül Erdélyből *Debreczenbe* szökött *Margaras Péter*, az oláh hadsereg katonája. Azzal jött át, hogy katonaszökevény, am amint utólag kiderült, nem pusztán ez a platói indok hozta át a határon.

Amint *Debreczenbe* jutott, azonnal alkulsokat csináltatott és a lakatosmühelyben zordon ábrázattal jelentette ki, hogy alapos zrijit csinál *Debreczenben*. Ez azonban nem sikerült neki. A rendőrség a lakatosmester feljelentésére azonnal letartóztatta. Letartóztatása alatt aztán a rendőrség kiderítette, hogy bűntettekben gazdag mult áll háta mögött. Hat ízben volt már bűntelvé lopásért és gyanúsítható, hogy Erdélyből is azért szökött el, hogy megmeneküljön az oláh rendőrség üldözésétől.

A debreczeni rendőrség ezek miatt elhatározta, hogy visszaküldi *Romániába*. Tegnap délután *Juhász Ferenc* 120-as számú rendőr kíséretében utnak is indították a határ felé, de *Margaras* még a vasuti állomáson megszökött kíséretétől. A rendőrség kézrekerítése céljából megtette a szükséges intézkedéseket.

Teljes tanácsülés a debreceni törvényszéken

Kesserű Lajos dr. törvényszéki elnök beszámolója az elmúlt évről — Az új feyelmi tanácsok

E hó 8-án tartotta a debreceni kir. törvényszék az év elején szokásos teljes tanácsulását.

A kir. törvényszék elnöke, Kesserű Lajos dr. kuriai bíró megnyitó beszédében felsorolta a két év igazságszolgáltatási eseményeit. Említette, hogy a kommunizmus ideje alatt a törvényes bíróságok működése szünetelt, azonban már a román megszállás kezdetén a debreceni bírák saját elhatározásukból a régi alkotmányos törvények szilárd alapzatára helyezkedve, az igazságszolgáltatás működésének fonalát 1919 június hónapban, tehát már akkor felvették, amikor még az ország többi részén és Budapesten is a kommunizmus uralkodott. Ekként egyrészt a jogfolytonosságot megmentették és megőrizték, másrészt elejét vették annak, hogy a románok a megszállás ideje alatt az igazságszolgáltatást is hatalmukba kerítsék.

Kartársias együttérzéssel és meleg szeretettel emlékezett meg az elnök a megszállott területekről magyarságuk és hazafiasságuk miatt kiűzött bírák és bírósági egyéb alkalmazottak szenvedéseiről, nélkülözéseiről és hányattatásairól, akikkel ideiglenes áthelyeztetésük folytán a kir. törvényszék létszáma kétszeresre emelkedett.

A trianoni kényszerbéke ratifikálása folytán a debreceni kir. törvényszék területe a múlt évben jelentékenyen megnagyobbodott, mert Bihar megyének a román megszállás alól felszabadult része idecsatoltatott.

Az ennek folytán, valamint a gyorsított eljárásról, az uzsora bíráskodásról, a munkaügyi bíráskodásról és a földhasznabérek emeléséről szóló rendeletek folytán jelentékenyen megszaporodott munka elvégzése céljából az elnök a múlt évben még két új polgári és két új büntető tanácsot állított fel.

Sajnálattal állapította meg, hogy a bírósági jegyzői kar lassankint kipusztul, mert a csekély fizetésből megélni nem tud s a jegyzők nagyrésze egyenként lemond s más pályán, más téren keres megélhetési eszközöket, új jelentkező pedig nincs.

A teljes tanácsülésen felolvasták a nyugalomba vonuló Igyártó Sándor debreceni kir. ítélőtáblai elnök búcsúiratát. A teljes tanácsülés elhatározta, hogy küldöttség útján búcsúzik el a táblai elnöktől, aki több éven keresztül a debreceni kir. törvényszéknek is kiváló elnöke volt.

A bírósági szakértőkre vonatkozó intézkedések és határozatok után végül kisorsoltattak a feyelmi tanácsok tagjai.

A bírói feyelmi bíróság elnöke: Kesserű Lajos dr., tagjai: Kovács Lajos, Ujfalussy József, póttagok: Dancs György, Kondor Zsigmond, jegyző: Székely Béla dr. A kir. közjegyzői feyelmi bíróság elnöke: Kesserű Lajos dr., tagjai: Török János, Harsányi Géza, póttagok: Katona József dr., Kató Sándor, jegyző: Blaszmann Miklós dr.

Agyonlőtt kisleány holtteste a vagonban

Titokzatos lelet a szolnoki pályaudvaron

A szolnoki rendőrség ma reggel érkezett szükséges vizsgálati titokzatos bűntény felderítésére kéri a debreceni rendőrség segítségét. A távirat rövid tartalmából a bűntény részleteire, helyére és elkövetésének módjára vonatkozólag egyáltalán nem lehet következtetéseket vonni.

Mindössze annyit ad tudtul a szolnoki rendőrség, hogy e hó 7-én a szolnoki teherpályaudvaron egy nyitott teherkocsiban egy 6-8 év körüli leánygyermek holttestét találták. A gyermek szőke, jól ápolt, neve a szolnoki rendőrség előtt ismeretlen. Jobb halántékán lövéstől származó seb van, a seb okozta a valószínűleg azon-

nal bekövetkezett halált.

A szolnoki rendőrség a debreceni rendőrséget kéri, állítsa meg, vajjon a meggyilkolt leányka nem Debrecenbe való-e. Ennek megállapítása azonban épp a távirat hiányos volta miatt nagyon nehéz. Ugyanis sem a leányka ruházata nincs benne leírva, sem személyleírása nem pontos. A távirathót az sem állapítható meg, hogy nem kéjgyilkosság történt-e.

A rendőrség egyébként arra kéri azokat, akik valamely 6-8 év körüli leánygyermek eltűnéséről tudnak, hogy a rendőrségi palota 71. számú szobájában jelentkezzenek.

**LEGSZEBB KALAPOK
FRANK EDÉNÉL**

Táncoló lányok

A testi és lelki kultúra tökéletesítésére törekvő emberiség ősi források örökségeit nyújtó vízhez kénytelen folyamodni, jelöl annak, hogy az őszintők pregnansabban érzékelik meg és kifejezőbb formákat találtak ennek az örök emberi törekvésnek az érzékelésre, mint a legmodernebb tudás határozottsága is. Így lett a tánc, mely az ösöknél a test és lélek tökéletes egybeolvadásának szimbólumaként isteni tiszteletre és az emberi tökéletesség ünneplésére szolgált, jelentős és hathatós eszköze a legmodernebb törekvéseknek, így hódít egyre inkább tért a művészi tánc tanítása és ugyancsak modern dolog, hogy a testi életerében vezető férfinem alig kisértet ez a téren, amely a nőknek ösztönös gyönyörűség.

Perczel Karola növendékeinek vasárnapi bálvizsgálója jóleső bizonyosság, hogy a művészi tánc ifjú papnői Debrecenben is lelkesen buzgólkodnak Terpsychore oltára körül és testi ügyességük, hajlékonyságuk fejlesztése, ritmikus mozgásuk tökéletesítése mellett többen közülük megéreztek és éreztetni is tudják a tánc lelkét is, mimikájuk és mozgásuk megértő és megértető kifejezője a táncoköltő és a zeneköltő érzésének és hangulatának. A Perczel Karola vezetésével bemutatott ritmikus bál gyakorlatok és plasztikus gyakorlatok a test mozgásainak fejlesztésére irányuló munka komoly és értékes eredményeit illusztrálták, a bemutatott egyéni táncszámok pedig kedves és orvendetes bizonyosságot annak a fiatal leányoknál különösen értékelendő nemes törekvésnek, amellyel a tánc lelkébe behatolni igyekeznek. Léti a Annie és Horti illus finom és könnyed mazurja, Adler Renée briliáns technikájú balettje, Rózsa Kató bájos, sikkes, gráciával teli szitakötő-tánc, Lukács Lily erős átérésre való Keleti fantazija, Brüll Pici nemesen finom pillangó-tánc és a kis Kardos Tusi minden szülő számára csábító példaként szolgálható ennyivalán ügyes tiri tánc mellett külön is kiemelendő Perczel Sári magyar ábrándjának a hivatottságot igazoló technikai tökélye és Rózsa Lily tánc, „A tavasz ebredése”, egy fiatal művészlélek önmagát kereső és tökéletes kifejezési formákat találó, eseményzerű megnyilatkozása. Kettőjük közös tánc a ritka művészi élmény volt és méltán volt nagy sikere az összes növendékek és Hevesi Tibor, a legértékesebb debreceni férfitáncos által nemes buzgalommal előadott nagy bálletnek is.

Az Urániát teljesen megtöltő előkelő hallgatóság teljes mértékben méltányolta a művészi tánc jelentőségét igazoló vizsgálóadást és szívesen, melegen, hosszan tapsolta az összes közreműködőket és ambíciózus mesterüket, Perczel Karolát.

Bármely bélyegzessel ellátott bankjegyeket bevált

Farkas László

bank és tőzsdébizományos, Miklós-utca 1. sz.
Dollár, külföldi pénzek vétele,
Jelzálogkölcsönök, Ingatlan vétel és eladás

Tolvaj, aki önként jelentkezik

Bűnös, vagy szimulál?

Tegnapelőtt ritka esete volt a debreceni rendőrségnek. Önként jelentkezett egy tolvaj, akit nem keresett a rendőrség és akinek bűneiről nem tudott eddig semmit. Szombaton délután megjelent a rendőrség központi ügyeletén Nagy János szolnoki cipészsegéd és letartóztatást kérte azzal, hogy több lopást és belőrést követelt el. Budapesten Divék Andrásnéól, Szolnokon egy ismeretlen utas podgyászából nagyobb mennyiségű fehérneműt, Császárszállásos Pápay Sándortól 330 koronát lopott, Gyöngyösről pedig özv. Szalay Andrásné házába tört be.

A rendőrség letartóztatta Nagy Jánost, egyúttal azonban táviratilag érdeklődött a budapesti, szolnoki, császárszállási és gyöngyösi rendőrségeknél, hogy tényleg elkövetek-e ott azokat a bűntetteket, amelyekkel Nagy János vádolja magát. Ugyanis az a gyanúja a rendőrségnek, hogy a cipészsegéd valami nagyobb büntetést követelt el és az utána nyomozó rendőrség elől a fogházban akar meghúzódni.

DOLLART
és más idegen pénzeket legmagasabb napi áron váltás
GÖTSCH SÁNDOR
bankirodája DEBRECEN,
Piac-u 38. I. em. Főposta mellett.

A budapesti tőzsde

Budapest, jan. 8.

Az értéktőzsde forgalma több napi üzletlenség után ma megéledt. Eladók és vevők nagyszámúban jelentkeztek, az irányzat valamivel kedvezőbb volt, mint a múlt héten. Határozott szilárdságról és nagyobb áremelkedésről ugyan nem lehet beszélni, azonban az üzlet arányai lényegesen megnövekedtek, míg az árfolyamok mersekeltebb emelkedéséből az irányzat megjavulását lehet megállapítani. Árak:

Magyar hitel 2090—60, Osztrák hitel 1200—1190, Jelzálogbank 515—25, Leszámitoló 845, Hazai bank 810—20, Angol-magyar 1090—1110, Magyar-olasz 498—525, Alt. tak. 1207—1195, Borsod-Misk. 4625—600, Concordia 3350—75, Bpesti gőzm. 7550—425, Gize.lia 2525—600, Hungária 2975—3000, Viktória 11800—12200, Bánya és kohó 5875, Drasche 6300, Salgó 9100—8900, Ganz-Danub. 25400—600, Ganz-

Vill. 5950—6000, Rima 4400, Schlick 1720—90, Kőburg 5125—5075, Lipták 730—840, Láng 1650—80, Brassói 5500—750, Hazai faterm. 6500, Nasici 18700—50, Alt. fa 3250—150, Magyar erdő 2375—15, Orsz. faterm. 3330—280, Karton 2700, Izzó 5600—900, Papír 4350, Cukor 22,300, Lámpa 3700—50, Óstermelő 1261—50, Gummi 5300—250, Adria 14,000, Kőzuti 1620—1700—1660, Déli vasút 2850—905, Államvasút 4875—4925, Trust 3810—60.

A valutapiacra az üzlet ma sem öltött nagyobb arányokat. Az irányzat változatlan, az árak legnagyobb része tartott:

Napoleon 1750—1800, Font 2180—200, Dollár 574—585, Francia frank 36 10—36 30, Márka 8 18—8 31, Lira 20 70—21—, Romanov 2 94—2 90, Lei 7 40—7 31, Sokol 6 69—6 71, Svájci frank 92 50—93—, Léva 6 20—6 50, Kor.-dinár 14 20—14 35, Frank-dinár 11 30, Bécsi 86—, Lengyel márka 77 50.

Zürichi devizák.

Zürich, jan. 10. Budapest 1 07 és fél, Bécs 1 40, Osztrák bélyegzett 1—, Berlin 8 95, New-York 651, Milano 22 40, Prága 7 35, Zágráb 4 20, Bukarest 8 50, Varsó 0 95, London 23 63, Páris 38 60.

ROMÁN és VEGYES
lebélyegzésű bankjegyeket legdrágábban vásárol
RANKAI bankirodája
Debrecen, Konyérplac, (Degenfeld-tér 8.)
TELEFON: 209.

HIREK.

— A városi tisztviselők drágasági segélye. A városi tisztviselők alkalmazottak kérényét adtak be a közgyűléshez, hogy szavazza meg nekik is az állami alkalmazottaknak járó 450—800 koronás havi drágasági segélyt. A kérény rámutat a tisztviselők nagy nyomorúságára, a drágaság előidézte súlyos helyzetükre és arra, hogy más városok, így Nyiregyháza is, már megadta ezt a segélyt tisztviselőinek. A városi tanács pártolja az alkalmazottak kérését és remélhető, hogy a közgyűlés is méltányolni fogja az indokolásra nem is szoruló kérést és megadja alkalmazottainak azt, amit az állami alkalmazottak már régebben élveznek.

— Négy milliós hitelt folyósított a városi tanács a közéleti üzletszertől a közelléltási penztárból. A hitelre a havi cukor 3,000,000 koronát kitevő árának kifizetésére van szükség, valamint olyan más közfogyasztási cikkek árának fedezésére, amelyeket a hatóságnak előre le kell fizetni és csak később hajthat be a fogyasztók, illetve kereskedőkön.

— **Házasság.** Gelberger Irén és Farkas Sándor január 9-én Budapesten házasságot kötöttek.

— A debreceni gyakorlógyorsírók kevés számmal, de annál lelkesebben összegyűltek a hírlapi felhívás alapján az elmúlt szombaton délután. E barátságos megbeszélés folyamán megállapodtak abban, hogy elméleti ismereteik kibővítése és gyakorlati készségük megtartása végett kéthetenként összegyűljenek. A legközelebbi összejövetel idejéről es helyéről a napilapok útján értesítést fognak kapni az érdeklődő műtársak.

— A református elemi iskolák január hó 17-én, hétfőn reggel megnyílnak. A január 11-re tervezett tanítói konferencia 22-re maradt.

— A Magyar Köztisztviselők Fogyasztási, Termelő és Ertekezési Szövetkezeife közleményel. Ertesítjük a kedvezményes ellátásra jogosultakat, hogy a január havi ellátási jegyek lebélyegzését a pénzügyi palota, földszint 12. sz. alatti helyiségünkben megkezdtük. Felkér-

Férfi fehérneműket
készít

HERMAN
NÁNDOR és Tsa

Piac-u 10. Bikkával szemben.

4400. Schlick
-5075. Lipták
Brassói 5500
6500. Nasci
-150. Magyar
m. 3330-280,
0-900. Papir
mpa 3700-50,
ummi 5300-
ati 1620-1700
-905. Állam-
3810-60.

üzlet ma sem
at. Az irány-
k legnagyobb
Font 2180-
Francia frank
8-831. Lira
-94-290. Lei
-671. Svájci
ya 620-650.
Frank-díár
nygel márka

zák.

udapest 1 07
ák bélyegzett
w-York 651,
Zágráb 420,
95. London

GYES

nkjegyeket
vásárol
nkiróadja
antold-tör 6.)
209.

K.

isztviselők
A városi
azottak kér-
özügyüléshez,
mekik is az
knak járó
drágasági
ramutat a
moruságára,
ulyos hely-
más váro-
is, már
isztviselői-
pártolja az
és remél-
és is méltá-
olásra nem
megadja al-
mit az álla-
r régebben

itolt folyó-
a közélet-
a közélet-
elre a havi
nát kitevő
an szükség,
közfogyasz-
fedezésére,
gnak előre
ak később
kon, illetve

berger Irén
nuár 9-én
t kötöttek.
gyakorló-
annal, de
regyültek a
n az elmúlt
barátságos
a megállá-
elméleti is-
és gyakor-
ása végett
tek. A leg-
idejéről és
ntján érte-
erdeklődő

elemi is-
én, hétfőn
anuár 11-re
encia 22-re

isztviselők
és Érteke-
teményei.
és ellátása
ár havi el-
ését a pénz-
sz. alatti
ük. Felkér-

jük a testületek megbízottait, hogy az ellátási jegyekről készített kimutatásokat folyó szám, beszerzési csoport tagsági igazolvány száma, név, igényjogosultak száma és megjegyzés rovatokkal készítsék.

Az első öt vagon cseh fa ma megérkezett Debrecenbe. A kísértő azt jelentette, hogy a Jerus-cég nem zárt vonatokban, hanem kisebb tételekben akarja a fát szállítani. A tanács megbízta Zöld József tb. tanácsnokot, tárgyaljon a Jerus-céggel, hogy vagy gyűjtse a fát a határon, vagy zárt vonatokban nem szállíthatja, vagy mondjon le a fekbérré vonatkozó kikötésekről és akkor a város gyűjti össze zárt vonatokba a fát.

Elkobzott szovjetsapka. A debreceni rendőrség tegnap elkobozta Harsányi János Haláp 74. szám alatti lakos szovjetsapkáját, amelyet Harsányi lakásán rejtgetett.

Öngyilkos asszony. Özy. Bem Sándorné, 27 éves berettyószentmártoni lakos az egyik debreceni szállóban ma délelőtti marólguggal öngyilkossági kísérletet követett el. Az előhívott mentők a közkórházba szállították. Állapota nagyon súlyos, beszélni sem tud és ezért a rendőrség sem hallgathatta ki.

Rendőri hírek. Láng Nándor dr. egyetemi tanár panaszt tett a rendőrségen, hogy Széchenyi-utca 43. szám alatti lakása kerljének kerítését Szilveszter éjszakáján ellopták. A rendőrség kiderítette, hogy a lécekből álló kerítést négy fiatalok lopták el, akik részben szánkót, részben nyulházikokat akartak csinálni az ellopott kerítés alkatrészeiből. Mindannyiuk ellen megindult az eljárás. — A nyiregyházi közkórház raktárából mintegy 26.000 korona értékű ruhaneműt lopott el egy Varga János nevű csavargó. A rendőrség most Debrecenben keresi.

Margit-fürdő állandóan nyitva van.

Dr. Ador Dániel ügyvéd irodáját a kollégiumból Egyház-ter 5. szám alá helyezte át, ahol délelőtti 8-tól 2 óráig, azontul pedig a lakásán, Simonyi-ut 6. sz. alatt bármilyen ügyben rendelkezésére áll a jogkereső közönségnek. Kölcsönököt olcsó kamatozás mellett a Nöegyleti pénztárból folyósíttat s a Nöegylet Baross-utca 28. számú házának eladása felől nála nyerhető felvilágosítás.

Irógépek, orvosi műszerek, varrógépek, gramfonok szakszerűen javíthatnak Molnár Testvéreknél.

Üzleti könyvek minden nagyságban és kivitelben kaphatók. Hegedüs és Sándor irodalmi és nyomdai r.-t. papírnagykereskedésében. Nyomatványok a legizlesebb kivitelben 24 óra alatt készülnek. Telefon 54.

Brüll S. fogmütermé Piac-utca 72. (Deák Ferenc-utca sarok) szájpaddáslásművelő műfogak, foghuzás, fogtömés, mérsékelt árak.

Rubin Farkas özvegye Kosuth-ut. 15. (Kontsek fűszerüzlet mellett) blouse és pongyola különlegeségei a legolcsóbbak.

Téli női és lőányka kabátokat, ruhákat, blousokat mélyen lezállított árakban árúsítja Frank Sándor cég, Piac 42.

Dinamó gépeket, kapcsoló táblát, villanyműszereket, mozgósínház berendezéseket eladok, veszek, vagy csorélek. Földvári Debreczeni I. Elektrotechnikai gyár Széchenyi-u. 55. Telefon: 168.

Nagy alkalmi vásár a Wernor-divatházban Bika-épület, férfi- és női szövetek, fehérneműk, kötött- és selyemáru nagy választékban.

Ma olcsón akar vásárolni, menjen Havas Károly rövidáruk, szabókellékek és háztartási cikkek áruházába Bádogos 1. «Harisnyvásár»

Legújabb rendszerű karbidlámpa, karbid Molnár Testvéreknel.

Alakíttassa kalapjait Széll és Kósánál, Piac-u. 63., ahol a legújabb divat szerint gyorsan és pontosan elkészül.

A kolozsvári egyetem tanárai nem akarnak Debrecenbe jönni

Lehetséges, hogy csak Budapesten és Debrecenben lesz egyetem

Budapest, jan. 10. Debrecen város tanácsának a száműzött egyetemek meghívására vonatkozó határozatával kapcsolatban a következőket jelentik:

A terv megvalósítása egyelőre még nem befejezett tény. A kolozsvári egyetem tanári karában — ugylátszik — az egyetemnek Debrecenbe való helyezése nem kell megnyugvást, a tanári kar többsége hallani sem akar az egyetem önállóságának feladásáról, szerintük pedig a Debrecenbe való átköltötetés nem jelent egyebet, mint a pozsonyi és kolozsvári egyetemeknek a debrecenivel való egyesítését. A kolozsvári egyetem orvosi kara nem osztja mindénben ezt a felfogást, kétségtelenül mérlegelni kívánja azonban az egyetem jövője szempontjából az összes lehetőségeket az elhelyezkedést illetően.

A végleges döntés a kultuszminiszter, illetve a minisztertanácsos illeti. Nem lehetetlen, hogy a pénzügyminiszter lakarekossági elve itt is érvényesülni fog és a kormány amellet foglalt állást, hogy Csonka-Magyarországnak nincs szüksége négy egyetemre, hanem egyelőre Budapest és Debrecen legyenek az egyetemi oktatás központjai.

Posztó gyapjuszövetek és szabókellékek megbízható bevásárlási helye Feldhelm Testvérek posztó-áruházában Király-u. 4.

Gazdák figyelmébe! Legjobb-nak elismert ekék, boronák, répvágók, daralók Ráhrmer Sándornál Debrecen Piac 3.

Férfi bételt és Antilop-keziyűkői
Sóriási raktár
Schön Sándornál
DEBRECEN,
Piac-u. 14. Csapó-u. sarok

Csonka Magyarország —
nem ország,
Egész Magyarország —
mennyország!

SZÍNHÁZ.

Füredi Samu

A vonósnégyes társaság második hangversenye

A gordonka, ha művész játszik rajta, a legszebb hangszer. A férfibanat hangszere, a legmegejtőbb varázsu zenéi eszköz, férfiak barátja, megértő társa, asszonyok tirannusa, hatalmas ur, zengő hurjai tökéletesen tudják kifejezni egy férfilelek minden érzelmét, a legfájdalmasabb bánat zokog fel mély, meleg, zengő hangjain, a markánsan duhaj férhőrom keményen zeng és büszkén pattog hurjain.

Füredi Samu művésze a gordonkának, áhíthatos pap, aki szent ihlettel nyul hangszerehez és elvonatkoztatja magát minden földiségtől, amikor játszik. Technikai készsége tökéletes, vonóvezetése csupa erő, újtechnikája elkápráztat, játszi könnyedséggel győzi a legnehezebb feladatokat s a mesterségen messze túlhaladva, a virtuozitás tökélye felé közeledik. De nem ez a lényeg a játékában, hanem a művész kifejezésre törekvésének leigázó, elbűvölő, áhíthatra készülő, a gyönyört arra a fokra fokozó megnyilvánulása, ahol a lélek már belefájdul a szép, a nagy, a művészi igaz tökéletes formában jelentkező megnyilatkozásaiba. A gordonka hangjai az eleven husba vágnak, a meztelen lelket a flagellánsok gyönyörös ostarával vágják s a megkínzott lélek alázatos bámullattal tiszteli mesterét, a művészt.

Hangversenyének programja hatalmas kerete a gordonkára irt zeneműveknek. Golterman Grand duo-ja a technikai tökély briliáns bizonyítására adott alkalmat, Antonio Lotti áriáját lélekzet-visszafojtva hallgattuk, felolvadva abban a döbbenetes mély fájdalomban, amelyet az előadó

művész lelkünkben elővarázsol, Popper Dávid menuettje és v. Goens scherzója a boszorkányos újtechnika csodáit mutatták, a Grieg-szonáta miszticizmusát, metafizikai elvonatkozásait a nagy-szerű előadó művész azokkal is, akik meg nem értették, biztos erővel, váteszi ihlettel érezte meg.

A zenede intim hangversenytérmet zsufolásig megtöltő igazi békeközönség szünni nem akaró óvációkkal hálálkodott Füredi Samunak, akinek hangversenye több volt, mint élvezet, nagy, komoly, emlékezetes lelki élmény volt.

A színházi irodák hírei:

Kedden B), szerdán C), csütörtökön A) bérletben kerül színre a Csárdáskirálynő.

Robert Warwik a legkedveltebb amerikai színész főszereplésével az «Isten kert» című öt felvonásos amerikai dráma az Urániában. — Jegyelővétel.

A tüzes ostar, dráma az amerikai spekulánsok világából, amerikai film az Apollóban. Jegyelővétel.

Ch. Perczel Carola tánciskolájában (Angol királynő szálloda fehértermében) az új tánckurzusok kedden január 18-án kezdődnek, beiratkozni lehet az Uránia keresztpületeben lévő lakásán egész nap.

SPORT.

Birkózás. Felkerem a DKASE birkózott és azokat is, akik a birkózással foglalkozni óhajtanak, ma, kedd este a Munkás-Oththonban (Margit-fürdő) 7 órakor megjelenni szíveskedjenek. Czabán N. h. előadó.

A püspök atyafisága

— Regény. —

Irtá: IVÁNYI ÖDÖN. (166.)

Veron maga is észrevette, hogy visszásan kérdez s hogy a tanítvány feleletét nem érti. Kinos erőfeszítéseket tett, hogy egész figyelmét a tárgyra koncentrálja. De minél inkább erőlködött: annál jobban zavarba hozta a tanítványt s önmagát. Kétségbeesve távozott el a kinnal, nehezen kihuzott óra végén. A tanítvány csudálkozó tekintete az utéan is üldözte... Szent Isten! Hogy nézett rá e félig nagy leány! Mint egy örültre, akitől fél, vagy mint egy rossz nőre, akit elítél... És tulozva mindazt, amit az óra alatt magán és a leányon észlelt: belerögzítette magába a hitet, hogy ez a gyerekleány a lelkébe látott és megijedt tőle... Nem, nem megyek több helyre — tépelődött, önmagát gyötörve — nem megyek. Úgy érzem, mintha homlokomra lenne írva, hogy mi lettem, mi vagyok. Csak rám kell nézni és

tudja mindenki... Ilyen arccal, ilyen öntudattal nem lehet nékem emberek közt járni.

Es lesütött fejjel, égő halántékokkal sietett haza. Otthon egy értesítő lapot talált, hogy ajánlott levél van a postán számára... Nagyt dobant a szive... Ez az a levél: érezte, tudta.

Azonnal elment érte... Nem csalódott. Csakugyan az volt. A levélhoritékon Kanut ismert, apró, nőies betűi: szép, lágy, erőllen vonások.

Veron hazament, bezárkózott szobájába, a levelet asztalára tette és a feltöretlen kovertre bámult. Valami, talán egy félt bizonyosságtól való, sejtő rémület, visszatartá attól, hogy a horitékot azonnal feltörje.

Percpzig nézte így a levelet. Szemrehányás, panasz volt e bus nézésben. A levelet illette... Hol késtél olyan végtensokáig? Vártalak... Nem jöttél. A halálra ítéltnek vannak olyan órái, mint a milyen napjaim, éjjeim nekem voltak miattad... es mégse jöttél! Kegyetlen voltál: gyötörödni engedted... Most már itt vagy.

Legújabb
rendszerű **Acetylen-lámpák**
nagy választékban. CARBID
állandóan minden mennyiségben.
Műszaki és Kereskedelmi Társaság.
MIKLÓS ÉS HERMANN
Debrecen, Hunyadi-utca 17.
Telefonszám: 445.

Aranyat, ezüstöt, briliánsat a legmagasabb árban veszek
POLLÁK
ékszerész Piac-utca 76.

SZILVA LEKVÁR MARÓNI BORSÓ
rizs és mindennemű fűszer-
árak legolcsóbban beszélhetők
Andorján Jenő és Tsa
fűszer- és gyarmatáru nagykereskedő cégénel,
Piac-utca 88. az udvarban.

Zenemű újdonságok.

Rózsavölgyi: K Karácsonyi albuma 75.—
Bárd: Karácsonyi albuma 75.—
Nádor: Dalos albuma... 75.—
Színház és Divat albuma... 45.—
Tedd rá!!! táncos hármast... 20.—
Szalome keleti foxtrot... 25.— és a 15%-os felár.

Kaphatók:
Hegedüs és Sándor r.-t.
zeneműkereskedésében.

WEISZ MIHALY és TÁRSA
aranyműves és ékszerész.
Eivállal új munkát és javítást.
Pontos kiszolgálás!!
Hatvan-utca 1. sz. Püspöki palota.

Püster- és gyarmatár,
valamint mindenemű
italárukban
legelőnyösebb beszerzési forrás
Gyémánt Géza és Társa
fűszernagykereskedőknél
Piac-u. 58. Telefon 13-07.

Könyvtárakat
és egyes műveket is
legmagasabb áron
vásárol
Aczél Henrik
modern antiquáriuma
Első Takarékpálota.
Kívánatra házhoz me-
gyek megtekinteni.

**Magánjáró át-
alakítások.**
Autogén-heggesztés.
Autó-motor és minden-
nemű gazdasági gép-
javítások. Kiseb-
b malom-szerelesek.
VÉRTESSY TESTVÉREK
HATVAN-UTCA 58. SZÁM.

A legfinomabb német
anylin festék küldemény végre
megérkezett. Bármilyen színre
festék tartósan, gyönyörűen és
a legnagyobb kímélettel
férfi és női ruhákat
8 nap alatt.
Állandó szőrmefestészet
felelősséggel!!! Gyászruhák 24
órán belül festetnek.
„K Ö Z P O N T I”
vagyítást és kolmofestést intézet
Varga-u. 1. (Iparbank palota.)

MAGA HAMIS

BENEDIKT JENŐ ékszerész,
Verbőczy-utca 2. szám. (Iparkamara-épület.)

MOST JELENT MEG! A bolsevizmus
Magyarországon.

!!!
Kapható:
Hegedüs és Sándor
irodalmi és nyomdai r.-t.
könyvkereskedésében. :
Ezen terjedelmes 850 oldalas nagy
mű ára felárral **460 korona.**

ÖNNEK IS VAN EGY FOLTJA

Próbálja meg **EXOL** peccát és folt-
oltóvillani szert
Az eredmény biztos! Minden
háztartásban nélkülözhetetlen!
Kapható a következő helyeken: Sas-
gyógyászatiár, Nop-gyógyászatiár, Kos-
suth-gyógyászatiár, Megváltó-gyógyászatiár,
Arany Egyszervagyógyászatiár, Mi-
hólovics Jenő-gyógyászatiár, Corso-dro-
gueria, Forgalmi Hírszerző, Dr. Rex
Perenc gyógyszer nagykereskedő, Jóna
és Jóna-drogueria.
Készítte a Hunnia-gyógyászatiár
Budapest, Erzsébet-körút 56.

Magyar Naptár
és
Bugyi Naptár
az 1921-ik évre
kitűnő tartalommal megjelent
Ára K 34-50

Kapható Hegedüs és Sándor
r.-t. könyvkereskedésében és
minden könyv- és papírkere-
kedésben.

Fajborok,
kisüstönfőtt pálinkák,
rumok és likőrök
méréselt áron kaphatók.
Raktáron tartom
Friedländer Testvérek
saját termésű borait.
Vizonteladónak árendegmény.
Özv. Kiss Józsefné
Piac-utca 83.

Bélyegzőgyár
és vésőintézet
PAULO I.
Telefon: 13-65.

APRÓ HIRDETÉSEK

Apróhirdetések díja hétköznap 10 szóig 15 korona, minden további szó
1-50 kor. Vasár- és ünnepnapokon 10 szó K 20-,- minden további szó K 2-
Vastag betűkből szedett szavak kétszeresen számítatnak.

**Aranyat,
ezüstöt,
brillánsokat**
legmagasabb áron veszek
Schiffmann
ékszerész, Piac-u. 67.

Veszek
fehérneműeket, selyme-
ket, paplanokat, garni-
turákat, szőnyegeket és
szőrméket. Kaiser, Piac-
utca 7.

130 koronát
fizetek aranyért. Krámer
Arany-Bika-bérház 3.

Friss tojást
kisebb-nagyobb mennyi-
ségben napi áron állan-
dóan veszek. Vidéken be-
vásárlókat keresek. Pol-
lák Zsigmond tojásnagy-
kereskedő Debreczen,
Miklós-utca 18.

Elsőrendű tűzifát
nagyobb mennyiségben
veszünk. Áránlatot kér-
jük lapunk kiadóhivata-
lába beadni.

Ólmot,
ólmocsöveket, ólmedé-
nyeket és más ólomból
készült ócska tárgyakat
magas áron veszünk. —
Cím a kiadóhivatalban.

Eladó
új és használt butorok a
legjobb kivitelű a leg-
olcsóbbig. József királyi
herceg-utca 20.

Barna-utca
10. sz. ház eladó. Érte-
kezni Arany János-utca
19. alatt, földszint.

Értesítem
t. vevőimet, hogy friss
élesztő bármely mennyi-
ségben üzletemben kap-
ható. Rosenthal Sándor
Csapó-utca 19.

Amerikai
rollós íróasztal forgó-
székkel eladó. Cím a ki-
adóban.

Eladó
fekete frakköltöny, egé-
szten ui. Bajkainál Teleki-
utca 96.

Hencserek,
plüss diványok. Schöberl-
ágak készen kaphatók
Debreczenszky kárpitos-
nál, Hallkőz 8. Diványok-
ból modeen hencsereket
utányosan készítek.

Kátránypapír
valódi
Bőrlemez
Műpala
Kátrány
mész, cement,
gipsz, nádfonat,
budaiföld és fo-
lyam homok
legelőnyösebben kapható
Bethlen-utca 23.

Hálószobák,
ebédlők, diványok, olesó
festett butorok eladók
Simonffy-utca 6.

Mindenféle
új és használt butorok
legelőnyösebben beszerezhe-
tők Piac-utca 37. (Kis-
templombazár.)

12 személyes
teljes ezüst evő kész-
let eladó. Cím a kiadó-
hivatalban.

Gyönyörű
gyermek
ruházati cikkek
dr. Hegedüs
gyermekdivatházában
SIMONFFY-UTCA 2.

Valódi szegedi
rózsapaprikát cserélnék
tisza házi zsírral. Egy
kiló zsírral egy kiló pap-
rikát adok. Cím a ki-
adóban.

Eladó
gyermekjátékok, egy pár
38. és egy pár 35-ös va-
lódi gummi sárclpő. —
Cím a kiadóban.

KERESLET.
Aranyat,
mindenféle ezüstöt, bril-
liantot, gyöngyöt vesz
Steiner Mihály, Hatvan-
utca 2. szám, 1. emelet.

Szakácsnő
jó bizonyítvánnyal fel-
vétetik Kröh Vilmosné-
nél Kandia-utca 4/a 1.
emelet.

Kisegítő
leány fűszerszakmában
járás azonnali belépésre
felvétetik Friedmann és
Asztalos cég Széchenyi-
utca 6.

Egy
rum- és likörgyárban
szakavatott elemunkás
azonnali belépésre keres-
tetik. Cím a kiadóban.

Könyvkötő tanuló
és egy tanuló leány a
Hegedüs és Sándor r.-t.
könyvkötészetébe fizetés-
sel felvétetik. Piac-u. 49.

Kis tárcanaptárak

valódi előautónt és békateknő bőr különleges kötéseken
Előjegyzési naptárak
diszes,
kosaras **Tömbnaptárak**
fall

vizonteladók részére is igen nagyválasztékban kaphatók
Hegedüs és Sándor irodalmi és nyomdai r.-t. könyvkereskedésében
DEBRECZEN, PIAC-UTCA 34. SZÁM.

Tölgyfarönk

1 éves vágású, 200 cm hosszú
15-30 cm vastag, valamint
bükfa boksa szén
teljesen száraz, ömlesztve waggon
tötelekben azonnali szállításra kapható
Polyánszky Oroszt tűzifa- és szén-
kereskedőnél Piac-u. 58. Telefon 182-

Emeletes bérház

Széchenyi-utca 28. és
Boldogfalva-utca 6. sz.
házak eladók.
Értekezni: Ohlbaum-irodában
Piac-utca 75. szám.

Gyermekének

sehol sem talál megfelelőbb
és egyúttal praktikusabb
ruházati cikket mint a
Dr. HEGEDÜSNÉ
Simonffy-utca 2. sz. alatti

Gyermek-divatházában.

Ruházati cikkek
vegyünk gyermekeinknek!

Új vasüzlet megnyílt!

Tessék az olesó és szolid
árakról meggyőződni.
BAKOS ISTVÁN vaskereskedése
Csapó-utca 88. szám.

Felelős szerkesztő:
Dr. HEGEDÜS LORÁNT.
Kiadó:
HEGEDÜS ÉS SÁNDOR
irodalmi és nyomdai részv.-társ.